

Information om gödselhantering

MILJÖMÅLET INGEN ÖVERGÖDNING

"Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten."

Jordbruket är en av de största bidragande faktorerna till övergödning, vilket främst beror på att näringsämnen från gödsel når sjöar, vattendrag och slutligen hav. Det är därför viktigt att gödsel hanteras på ett sådant sätt att läckaget till yt- och grundvatten blir så litet som möjligt.

Lagringsutrymmen

Tillräckligt stora lagringsutrymmen för gödsel syftar till att den ska kunna spridas vid tidpunkter med bra växtnäringsutnyttjande och små förluster. Detta gynnar både miljön och företagets ekonomi.

I förordning 1998:915 om miljöhänsyn i Jordbruket kan man läsa:

"Vid lagring av stallgödsel skall sådana lagringsutrymmen vara så utformade att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker".

Utrymmen utan risk för läckage kan uppnås på olika sätt, t.ex. genom gjuten platta med kanter, container eller gödselbrunn. Djurhållare med färre än 2 djurenheter (DE) är undantagna från kravet på tät lagring. För djurhållning med mindre än 10 DE finns i större delen av Sunne inga generella regler, men lagringsutrymmena bör vara täta. Kapaciteten ska i alla fall vara så stor att utrymmet inte blir fullt innan det är lämpligt att sprida gödseln eller få den hämtad om sådant avtal finns.

Gödsellagring direkt på mark på en och samma plats medför höga koncentrationer av näringsämnen och därmed en ökad risk för läckage av näringsämnen till närliggande mark, yt- och grundvatten.

Krav på lagringskapacitet

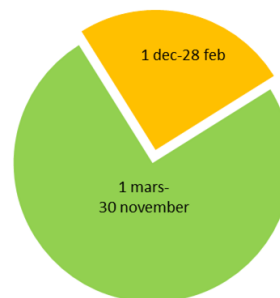
Antal DE	Ö och V Ämtervik		Övriga Sunne	
	Nöt, häst får, get	Annan djurhålln	Nöt, häst, får, get	Annan djurhålln
< 10	6 mån	6 mån	Inga generella regler	
10-100	6 mån	10 mån	6 mån	6 mån 10 mån ¹
> 100	8 mån	10 mån	8 mån	10 mån

¹ From 1 juli 2013

Om ett utrymme ska räknas med i lagringskapaciteten ska det inte finnas risk för läckage. Stuka får inte räknas med i lagringskapaciteten då den kan medföra läckage. Djupströbbädd inomhus kan räknas in i lagringskapaciteten, men samma krav om täthet ställs då på den som på annan lagring d.v.s. en sådan utformning att det inte kan ske läckage. Gödselanläggningens storlek beräknas utifrån antalet djur, krav på lagringstid samt nederbörd och annat som tillförs gödselanläggningen t.ex. diskvatten och pressvatten. I Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring finns schabloner som kan användas för beräkning av lagringsbehov.

Olika regler för spridning inom Sunne kommun

För alla församlingar utom Östra och Västra Ämtervik gäller följande;

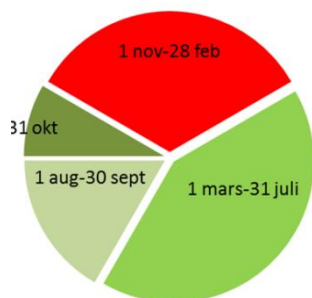

Under tiden 1 december till 28 februari är det enbart tillåtet att sprida stallgödsel om den kan brukas ner inom 12 timmar. Miljö- och byggnadsnämnden kan utfärda dispens för nedbrukningskravet "om

omständigheter har uppstått som verksamhetsutövaren varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka (SJVFS 2004:62)".

Börjar det bli ont om plats för gödsel bör du tänka igenom alternativa möjligheter som t.ex. lagring på stuka eller grannens tomma gödselanläggning. Måste du ändå söka dispens, fundera då på bästa möjliga spridningsalternativ, samt hur du i framtiden kan undvika problemet.

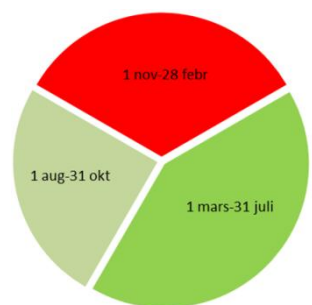
För **Östra och Västra Ämtervik** gäller följande för spridning av **fastgödsel** (ej fjäderfä) from 2014;

- 1 nov-28 feb Spridningsförbud
- 1 mars-31 juli Spridning tillåtet, men får inte ske på frusen, snötäckt eller översvämmad mark.
- 1 aug-30 september Spridning endast i växande gröda eller inför höstsådd.

- 1-31 oktober Spridning endast i växande gröda, inför höstsådd eller på obevuxen mark med nedbrukning inom 12 timmar.

För **Östra och Västra Ämtervik** gäller följande för spridning av **flyt/fjäderfägödsel och urin** from 2014;

- 1 nov-28 feb Spridningsförbud
- 1 mars-31 juli Spridning tillåtet, men får inte ske på frusen, snötäckt eller översvämmad mark.
- 1 aug-31 oktober Spridning endast i växande gröda (ej fånggröda) eller

inför höstsådd.

Dessutom får spridning i **Ö och V Ämtervik** inte ske;

- närmare än 2 m från kant som gränsar till vattendrag eller sjö.
- på lutande mark (mer än 10%) som gränsar till vattendrag eller sjö
- av mer kväve än vad grödan behöver. Hänsyn ska tas till stallgödseln långtidseffekt, förbrukseffekt, eventuell mulljord samt årets stallgödselgiva. Detta ska även dokumenteras.

Dispensmöjligheter kommer även att finnas för Östra och Västra Ämtervik.

Spridningsareal

"Stallgödsel och andra organiska gödselmedel får under en 5-års period inte tillföras i större mängd än vad som motsvarar 22kg fosfor/ha och år räknat som ett genomsnitt...". Detta betyder att du måste ha tillräckligt med egen eller kontrakterad spridningsareal. Schablonvärden för fosforutsöndring per djurslag/kategori finns i SJVFS 2004:62.

Några frågeställningar runt gödselhantering

- Har jag tillräcklig lagringskapacitet för gödsel?
- Kan jag sprida gödsel när det bäst behövs för grödan? Eller måste jag köra sena höstspridningar för att ha lagringsutrymmen fram till vårbruket?
- Finns det risk för läckage från mina lagringsutrymmen?

- Är platsen för förvaring lämplig? Hur stor är risken för negativa miljö- och hälsoeffekter, t.ex. näringsläckage till mark, yt-, och grundvatten, förorening av vattentäkter samt luktstörningar för grannar?
- Använder jag gödseln så det ger minimalt läckage till omgivningen och maximal nytta för grödan?
- Har jag tillräcklig spridningsareal?

Lagstiftning

På www.sjv.se hittar du aktuell lagstiftning:

- Miljöbalken (SFS 1998:808)
- Förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.
- Förordning (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket

Mer information

Kan hämtas på www.sjv.se eller beställas på telefon 0771-223 223 exempel på bra rapporter nedan

- Riktlinjer för gödsling och kalkning Jordbruksinformation (görs ny för varje år)
- Gödsel och miljö. Lagring och spridning av gödsel, höst- och vinterbevuxen mark. Jordbruksverket 2007
- Gödselproduktion, lagringsbehov och djurtäthet vid nötkreaturshållning Jordbruksverkets rapport 1995:10
- Gödselproduktion, lagringsbehov och djurtäthet vid olika djurhållningssystem med grisar Jordbruksverkets rapport 2001:13

EN DJURENHET =

1 mjölkko (inkl. kalv < 1 mån)
3 övriga nöt ≥ 6 mån
6 kalvar 1-6 mån
1 häst
3 suggor (inkl smågrisar < 12 v)
3 betäckta gyltor
10 slaktsvin eller avelsgaltar ≥ 12 v
10 obetäckta gyltor
100 värphöns ≥ 16 v
200 unghöns < 16 v
10 får/getter ≥ 6 mån
40 lamm/killingar < 6 mån
100 kalkoner, gäss eller ankor
200 slaktkycklingar
15 strutsfåglar
Enligt SFS 1998:899

Miljö- och byggnadsnämnden i Sunne kontrollerar att lantbruksverksamheter följer miljöbalken. De större lantbruken debiteras en årlig tillsynsavgift för detta. I klagomålsärenden och för mindre verksamheter debiteras timavgift i samband med att tillsyn sker.